

KARTA KURSU

Nazwa	Współczesne problemy etyczne
Nazwa w j. ang.	Modern ethical issues

Koordinator	dr Anna Szklarska	Zespół dydaktyczny
Semestr studiów	VI	
Punktacja ECTS*	4	

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem kursu jest zaznajomienie studentów z wybranymi problemami współczesnej etyki stosowanej, zarówno w ich teoretycznym, jak i w praktycznym wymiarze (dylematy moralne pojawiające się na gruncie filozofii społecznej i antropologii filozoficznej). Studenci zostaną zaznajomieni z ważnymi zagadnieniami etyki stosowanej i nabędą umiejętności ich analizy i oceny.

Warunki wstępne

Wiedza	Wiedza ogólna nabyta w toku kształcenia w szkole średniej i w poprzednich semestrach.
Umiejętności	Podstawowa umiejętność analizy tekstów źródłowych, znajomość języka angielskiego
Kursy	Etyka

Efekty uczenia się

Wiedza	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
--------	-----------------------------	-------------------------------------

	W_01 Student zna główne problemy i dylematy współczesnej etyki oraz filozofii społecznej, w tym kwestie związane z wykluczeniem społecznym, inżynierią genetyczną i klonowaniem ludzi, prawami zwierząt, a także poszukiwaniem uzasadnień teorii sprawiedliwości i wolności.	K_W01, K_W02, K_W03, K_W04
	W_02 Ma uporządkowaną wiedzę dotyczącą zasad i norm etycznych.	K_W01, K_W02, K_W03, K_W05
	W_03 Rozumie podstawowe uzasadnienia ładu normatywnego o walorze moralnym, prawnym i politycznym.	K_W02, K_W11, K_W12
	W_04 Student ma wiedzę odnośnie różnych sposobów argumentacji w zakresie dylematów etycznych.	K_W06, K_W07
	W_05 Posiada wiedzę z zakresu psychologii i socjologii moralności oraz jej powiązania z etyką stosowaną.	K_W08, K_W10, K_W11
	W_06 Ma wiedzę dotyczącą norm i wartości typowych dla kultury zachodniej i hinduizmu.	K_W01, K_W02, K_W05
	W_07 Rozumie znaczenie jakie dla filozoficznej refleksji nad człowiekiem mają dociekania etyczne.	K_W02, K_W03, K_W04, K_W05

Umiejętności	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
--------------	-----------------------------	-------------------------------------

	U_01 Identyfikuje główne problemy współczesnej etyki praktycznej w odniesieniu do sfery publicznej.	K_U05, K_U08
	U_02 Ocenia argumenty i rozwiązania dotyczące związków etyki i polityki. Potrafi poddać analizie procesy społeczne oraz zagrożenia zachodzące we współczesnych społeczeństwach w kontekście etycznym.	K_U04, K_U05, K_U08
	U_03 Potrafi rozumować i argumentować zgodnie z zasadami logiki oraz samodzielnie formułować problemy etyczne. Potrafi uzasadnić swoje stanowisko w dyskusji odwołując się do racji stricte etycznych oraz prawidłowo używać terminologii etycznej.	K_U05, K_U06, K_U08
	U_04 Krytycznie analizuje, ustnie i pisemnie, teksty o różnym stopniu trudności i przedstawia własne stanowisko. Posiada umiejętność merytorycznego argumentowania, z wykorzystaniem poglądów różnych autorów, z poszanowaniem odmiennego zdania innych uczestników dyskusji.	K_U05, K_U08, K_U09
	U_05 Umie wyszukiwać, selekcjonować i poprawnie wykorzystać informacje dotyczące etycznych problemów życia społecznego i związanych z nim reguł i wartości, stosując odpowiedni dobór źródeł. Potrafi korzystać z literatury naukowej w omawianej dziedzinie oraz czytać naukowe teksty ze zrozumieniem.	K_U05, K_U08
	U_06 Potrafi łączyć zdobytą wiedzę z zakresu etyki i psychologii.	K_U07

Kompetencje społeczne	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
-----------------------	-----------------------------	-------------------------------------

	K_01 Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności. Rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się pod względem zawodowym i rozwoju osobistego, potrafi wyznaczyć kierunki własnego rozwoju. Docenia znaczenie refleksji etycznej dla jednostkowego, społecznego i naukowego rozwoju.	K_K01, K_K04
	K_02 Unika myślenia stereotypowego. Jest gotowy do komunikowania się, otwartej dyskusji i współpracy.	K_K02, K_K04, K_K05, K_K06, K_K07
	K_03 Myśli samodzielnie i twórczo, formułując tezy, argumenty i wnioski. Ma świadomość odpowiedzialności za los zwierząt, jakość demokracji, społeczeństwa obywatelskiego oraz zachowanie dziedzictwa kulturowego Polski i Europy.	K_K04, K_K06, K_K07
	K_04 Nabywa kompetencje w zakresie sztuki prowadzenia sporów z zastosowaniem zasad kultury społecznej debaty.	K_K02, K_K04, K_K05, K_K06
	K_05 Jest kompetentny w zakresie stosowania zasad i wartości etycznych. Cechuje go wrażliwość moralna pogłębiona w trakcie kursu.	K_K03, K_K04, K_K06, K_K07
	K_06 Jest otwarty na współpracę ze specjalistami z innych dziedzin, w tym psychologami, badaczami nauk społecznych. Prowadząc aktywność naukową lub wspierając innych w tym zakresie uwzględnia jej etyczne aspekty. Stosuje się do zasad współpracy w społeczności akademickiej.	K_K01, K_K05, K_K06, K_K07

		Organizacja										
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach										
		A		K		L		S		P		E
Liczba godzin	30	15										

Opis metod prowadzenia zajęć

Autorski wykład konwersatoryjny, zakładający możliwość zadawania pytań przez słuchaczy, oparty na literaturze przedmiotowej z zakresu etyki, bioetyki, historii filozofii, filozofii społecznej i antropologii filozoficznej.

Podczas ćwiczeń analizowane są teksty źródłowe. Wprowadzenie do dyskusji stanowi referat lub prezentacja przygotowane przez studentów. Następnie główne tezy są analizowane i komentowane przez wszystkich uczestników zajęć, odbywa się także dyskusja wokół problematyki omawianej na wykładach, korespondującej z omawianymi tekstami. Moderatorem dyskusji jest prowadząca kurs.

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01								X	X			X	
W02								X	X			X	
W03								X	X			X	
W04								X	X			X	
W05								X	X			X	
W06								X	X			X	
W07								X	X			X	
W08								X	X			X	
W09								X	X			X	
U01								X	X			X	
U02								X	X			X	
U03								X	X			X	
U04								X	X			X	
U05								X	X			X	
U06								X	X			X	
U07								X	X			X	
U08								X	X			X	
U09								X	X			X	
K01								X	X			X	
K02								X	X			X	
K03								X	X			X	
K04								X	X			X	
K05								X	X			X	
K06								X	X			X	

Kryteria oceny	Na ocenę 2 student:	Na ocenę 3 student:	Na ocenę 4 student:	Na ocenę 5 student:
Wiedza	Nie potrafi, przynajmniej w 50 % pytań końcowych przedstawić podstawowych problemów współczesnej etyki, omawianych na zajęciach, nie zna najważniejszych kategorii i stanowisk z nimi związanych.	W przynajmniej 51 % potrafi przedstawić podstawowe problemy współczesnej etyki, omawiane na zajęciach, zna najważniejsze kategorie i stanowiska z nimi związane.	W przynajmniej 75 % potrafi przedstawić podstawowe problemy współczesnej etyki, omawiane na zajęciach, zna najważniejsze kategorie i stanowiska z nimi związane.	W przynajmniej 90 % potrafi przedstawić podstawowe problemy współczesnej etyki, omawiane na zajęciach, zna najważniejsze kategorie i stanowiska z nimi związane.

Umiejętności	Student nie potrafi opracować referatu stanowiącego streszczenie tekstu źródłowego omawianego na zajęciach, mającego na celu przedstawienie jego kluczowych tez. Nie uczestniczy w dyskusjach, nie wykazuje się rozumieniem tekstów zadanych przez wykładowcę, nie przystępuje do egzaminu lub przystępuje ale zdobywa mniej niż 51 % punktów.	Student opracował zadany tekst z zakresu etyki, rozpoznał jego kluczowe tezy i przedstawił je w swoim referacie. Sporadycznie zabiera głos w dyskusjach, rzadko odwołując się do argumentów z materiałów źródłowych, których lektura została zlecona przez wykładowcę; przystąpił do egzaminu i otrzymał co najmniej 51 % punktów.	Student opracował zadany tekst z zakresu etyki, rozpoznał jego kluczowe tezy i przedstawił je w swoim referacie. W miarę regularnie zabiera głos w dyskusjach, potrafi także celnie wykorzystywać argumenty z materiałów źródłowych, których lektura została zlecona przez wykładowcę; przystąpił do egzaminu i otrzymał co najmniej 75 % punktów.	Student opracował zadany tekst z zakresu etyki, rozpoznał wszystkie jego kluczowe tezy i przedstawił je w swoim referacie. Regularnie i aktywnie uczestniczy w zajęciach, w dyskusjach potrafi umiejętnie wykorzystywać argumentację z tekstów źródłowych, których lektura została zlecona przez wykładowcę i samodzielnie przywoływać kontrargumenty mogące ją osłabiać czy oddalać; przystąpił do egzaminu i otrzymał co najmniej 90% punktów.
Kompetencje społeczne	Student nie przygotowuje się do zajęć, nie dostrzega potrzeby uczenia się. W dyskusji przejawia brak zrozumienia innych i tolerancji.	Student wykazuje gotowość i chęć zdobywania wiedzy poprzez przygotowywanie się do zajęć. Jest otwarty wobec innych i potrafi merytorycznie dyskutować nad różnicami poglądów.	Student wykazuje gotowość i chęć zdobywania wiedzy poprzez systematyczne i rzetelne przygotowywanie się do zajęć. Jest otwarty wobec innych i potrafi merytorycznie dyskutować nad różnicami poglądów.	Student wykazuje gotowość i chęć zdobywania wiedzy poprzez systematyczne i rzetelne przygotowywanie się do zajęć. Jest otwarty wobec innych i potrafi merytorycznie dyskutować nad różnicami poglądów, jest gotowy do zmiany własnego stanowiska pod wpływem siły argumentów oponentów.

Uwagi	Przedmiot obowiązkowy na studiach stacjonarnych I-go stopnia na kierunku: Filozofia i psychologia rozwoju osobowego
-------	---

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

<p>Wykłady:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Udoskonalanie człowieka za pomocą inżynierii genetycznej również w kontekście sporu o granice wolności reprodukcyjnej. Eugenika dawniej i dziś. 2. Moralne i prawne aspekty sporu o przerywanie ciąży. Przegląd argumentów i kontrargumentów w
--

sporze wokół aborcji.

3. Problemy transplantologii (zasady etyczne i różne systemy pobierania narządów do przeszczepów).
4. Moralna problematyka końca ludzkiego życia: etyczne zasady medycyny paliatywnej i hospicyjnej. Eutanazja i wspomagane samobójstwo (także nieletnich).
5. Problem sprawiedliwego rozdziału ograniczonych zasobów w medycynie – spór o reguły słusznej dystrybucji rzadkich środków medycznych.
6. Klauzula sumienia w medycynie.
7. Klonowanie człowieka.
8. Spory o status podmiotu moralnego. Prawa zwierząt.
9. Myślistwo rekreacyjne.
10. Odpowiedzialność jednostki za działania w sferze publicznej w ujęciu H. Arendt.
11. Czy jesteśmy właścicielami samych siebie? Libertarianizm i spory o pojmowanie wolności.
12. Terroryzm polityczny i religijny.
13. Człowiek zbędny, wykluczony, pozostawiony poza nawiasem społeczeństwa: uchodźca i bezpieczeństwa w ujęciu H. Arendt i G. Agambena oraz starość w ujęciu J. Amery.
14. Problemy etyczne w pracy psychologa i psychoterapeuty.

Lista tekstów omawianych na ćwiczeniach:

- Anna Szklarska, *Odpowiedzialność jednostki za działania w sferze publicznej*, [w:] *Człowiek wobec wyzwań współczesnego świata*, T. Łach, E. Bal, K. Zaborowski (red.), Wydawnictwo KUL, Lublin 2013, s. 79-87.
- Mary Ann Warren, *Prawa zwierząt i kruchość ludzkiego istnienia*, [w:] *taż, Status moralny*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2019, s. 455-488.
- Jacek Hołówka, *Terroryzm i religia*, *Etyka* 34/2001 oraz Andrzej Grzegorzczak, *Terroryzm i religia*, *Etyka* 35/2002.
- Giorgio Agamben, *My, uchodźcy* [w:] *Agamben. Przewodnik Krytyki Politycznej*, M. Ratajczak, K. Szadkowski (red.), Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2010.
- Juan De Dios Vial Correa, *Klonowanie człowieka: technika w służbie dehumanizacji?*, [w:] Barbara Chyrowicz, *Etyka stosowana. Metody i problemy*, KUL, Lublin 2013, s. 63-81.
- Barbara Chyrowicz, *Klonowanie a identyczność i indywidualność osoby*, [w:] *taż, Etyka stosowana. Metody i problemy*, KUL, Lublin 2013, s. 83-99.
- Anna Szklarska, *Sprawiedliwość w czasach kryzysu*, WUJ, Kraków 2015, s. 29-36.
- Andrzej Kokozka, *Etyczne aspekty ingerencji w ludzką psychikę – dylematy psychoterapeuty* [w:] Barbara Chyrowicz (red.), *Etyka stosowana. Metody i problemy*, Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 2013, s.351-370.
- Włodzimierz Galewicz, *Etyczne aspekty badań z udziałem ludzi* [w:] *Antologia bioetyki tom 3. Badania z udziałem ludzi*, tenże (red.), Universitas, Kraków 2011, s. 9-37.
- Włodzimierz Galewicz, R. VII *Reguły słusznej dystrybucji*, R. VIII *Utylitaryzm w etyce dystrybucji i jego krytycy* [w:] tenże, *Dobro i sprawiedliwość w etyce zdrowotnej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2018, s.129-151.

Wykaz literatury podstawowej (wykład)

1. Barbara Chyrowicz, *Bioetyka. Anatomia sporu*, Znak, Kraków 2015;
2. Kazimierz Szewczyk, *Bioetyka. Medycyna na granicach życia*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2009;
3. J. J. Thomson, *Obrona aborcji*, [w:] W. Galewicz (red.), *Początki ludzkiego życia*, Universitas, Kraków 2010, s. 145-164.

4. D. Marquis, *Dlaczego aborcja jest niemoralna?*, [w:] W. Galewicz (red.), *Początki ludzkiego życia*, Universitas, Kraków 2010, s. 215-237.
5. M. Lockwood, *Status moralny ludzkiego zarodka: Implikacje dla zapłodnienia in vitro*, [w:] W. Galewicz (red.), *Początki ludzkiego życia*, Universitas, Kraków 2010, s. 301-308.
6. B. Steinbock, *Czy pozbawianie życia ludzkich zarodków jest zgodne z moralnością?* [w:] W. Galewicz (red.), *Początki ludzkiego życia*, Universitas, Kraków 2010, s. 111-132.
7. W. Galewicz, *Etyczne dyskusje wokół prokreacji*, [w:] tenże (red.), *Początki ludzkiego życia*, Universitas, Kraków 2010, cz. II: *Spór o zapłodnienie pozaustrojowe*, s. 44-71.
8. M. Battin, *Eutanazja – kwestie podstawowe*, [w:] W. Galewicz (red.), *Wokół śmierci i umierania*, Universitas, Kraków 2009, s. 393-432.
9. J. Hardwig, *Czy mamy obowiązek umrzeć?*, [w:] W. Galewicz (red.), *Wokół śmierci i umierania*, Universitas, Kraków 2009, s. 281-302.
10. W. Galewicz, *Decyzje o zakończeniu życia*, [w:] tenże (red.), *Wokół śmierci i umierania*, Universitas, Kraków 2009, fragmenty rozdziału *Rezygnacja z podtrzymywania życia*: s. 20-36, s. 39-45.
11. M. Tooley, *Nieistotne rozróżnienie: zabicie a przyzwolenie na śmierć*, [w:] W. Galewicz (red.), *Wokół śmierci i umierania*, Universitas, Kraków 2009, s. 165-172.
12. D. Callahan, *Zabicie a przyzwolenie na śmierć*, [w:] W. Galewicz (red.), *Wokół śmierci i umierania*, Universitas, Kraków 2009, s. 173-181.
13. D. Callahan, *Kiedy samostanowienie wpada w amok*, [w:] W. Galewicz (red.), *Wokół śmierci i umierania*, Universitas, Kraków 2009, s. 383-392.
14. W. Galewicz, *Informacje medyczne i prawa pacjenta*, [w:] W. Galewicz (red.), *Prawda, poufność, autonomia – problemy informacji w etyce medycznej*, Universitas, Kraków 2018, s. 10-41.
15. Tadeusz Ślipko, *Bioetyka. Najważniejsze problemy*, Petrus, Kraków 2012;
16. Peter Singer (red), *Przewodnik po etyce*, Książka i wiedza, Warszawa 2000;
17. Włodzimierz Galewicz, *Status ludzkiego zarodka a etyka badań biomedycznych*, Kraków 2013;
18. Piotr Grzegorz Nowak, *Etyka, śmierć i transplantacje*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2019;
19. Peter Vardy, Paul Grosch, *Etyka*, Wydawnictwo Zys i S-ka, Poznań 2010;
20. Maciej Zaremba Bielawski, *Higienisci. Z dziejów eugeniki*, Wołowiec 2011;
21. Michael J. Sandel, *Przeciwko udoskonalaniu człowieka. Etyka w czasach inżynierii genetycznej*, Warszawa 2014;
22. Grzegorz Hołub, Piotr Duchliński, *Ulepszanie człowieka. Perspektywa filozoficzna*, Wydawnictwo Naukowe Akademii Ignatianum, Kraków 2018.
23. Włodzimierz Galewicz, R. IV *Wymiary zdrowia i zadania medycyny*, R. VII *Reguły słusznej dystrybucji*, R. VIII *Utylitaryzm w etyce dystrybucji i jego krytycy* [w:] tenże, *Dobro i sprawiedliwość w etyce zdrowotnej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2018, s.61-91, 129-151.
24. Barbara Chyrowicz (red.), *Etyka stosowana. Metody i problemy*, Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 2013.
25. P. G. Nowak, *Pluralistyczna teoria alokacji narządów*, „Diametros” 2017, nr 51, s. 65-89.
26. A. Szklarska, „Nauka i wiara w argumentacji bioetycznej” [w:] t.12 nr 1/2020 „ANNALES UNIVERSITATIS PAEDAGOGICAE CRACOVENSIS. STUDIA SOCIOLOGICA”.
27. Anna Szklarska, *Problem przemocy w filozofii człowieka i filozofii polityki. Od początków nowożytnej myśli do współczesnych analiz*, Wydawnictwo Libron, Kraków 2021.
28. Peter Singer (red), *Przewodnik po etyce*, Książka i wiedza, Warszawa 2000;
29. Hannah Arendt, *Eichmann w Jerozolimie*, Znak, Kraków 2004.
30. Anna Szklarska, *Odpowiedzialność jednostki za działania w sferze publicznej*, [w:] *Człowiek wobec wyzwań współczesnego świata*, T. Łach, E. Bal, K. Zaborowski (red.), Wydawnictwo KUL, Lublin 2013.
31. Hannah Arendt, *Korzenie totalitaryzmu*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008
32. Giorgio Agamben, *My, uchodźcy* [w:] Agamben. *Przewodnik Krytyki Politycznej*, M. Ratajczak, K. Szadkowski (red.), Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2010.
33. Anna Szklarska, *Życie i upływ czasu w ujęciu Jeana Amery*, [w:] „Hybryda” nr 28/2016.
34. Giorgio Agamben, *Homo Sacer. Suwerenna władza i nagie życie*, Prószyński i S-ka, Warszawa 2008.
35. Anna Szklarska, *Sprawiedliwość w czasach kryzysu*, WUJ, Kraków 2015.
36. Hannah Arendt, *O przemocy. Nieposłuszeństwo obywatelskie*, Aletheia, Warszawa 1999.
37. Jean Amery, *O starzeniu się. Podnieść na siebie rękę*, Czytelnik, Warszawa 2007.
38. Hannah Arendt, *Odpowiedzialność i władza sądownia*, Prószyński i S-ka, Warszawa 2003.
39. Robert Nozick, *Anarchia, państwo, utopia*, Aletheia, Warszawa 1999.
40. Peter Singer, *Zwierzęta i ludzie jako istoty równe sobie* [w:] „Etyka” 1980, nr 18.
41. Anna Szklarska, *Identity, Violence, Religion. The Dilemmas of Modern Philosophy of Man*, Libron, Kraków 2014.

Wykaz literatury uzupełniającej

1. Julien Damon, *Wykluczenie*, Oficyna Naukowa, Warszawa 2012.
2. Michał Roch Kaczmarczyk, *Nieposłuszeństwo obywatelskie a problemy wspólnoty obywatelskiej*, [w:] tenże, *Nieposłuszeństwo obywatelskie a pojęcie prawa*, Oficyna Naukowa, Warszawa 2010.
3. Anna Szklarska, *Etyczne uzasadnienie nieposłuszeństwa obywatelskiego*, [w:] *Uzasadnianie w aksjologii i etyce*, L. Kopciuch i T. Siwiec (red.), Wydawnictwo UMCS, Lublin 2014.
4. Anton Rotzetter, *Głaskane, tuczone, zabijane*, Wydawnictwo św. Wojciech, Poznań 2013.
5. Cezary Wodziński, *Raport w sprawie zła*, [w:] „Kwartalnik Filozoficzny” 1994, t. 22, z.4.
6. Peter Vardy, Paul Grosch, *Etyka*, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań 2010;
7. Anna Szklarska, “Why Is Recreational Hunting a Moral Evil?” [w:] „Ethics in Progress”, t.11, nr 2/2020.
8. Anna Szklarska. “Wspólnota, która nadchodzi czyli o nowych narzędziach i formach biowładzy” [w:] „Hybryda. Pismo Artystyczno-Literackie Stowarzyszenia Twórczego POLART” nr 36/2020.
9. Sue Donaldson, Will Kymlicka, *Zoopolis. Teoria polityczna praw zwierząt*, Oficyna 21, Warszawa 2018, s.41-94.
10. Jeff McMahan, *Etyka zabijania*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012, s. 583-616.
11. Mary Anne Warren, *Status moralny*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2019.
12. Dorota Probuca (red.), *Etyka wobec sytuacji granicznych*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2007.
13. Michael J. Sandel, *Sprawiedliwość. Jak postępować słusznie*, Kurhaus, Warszawa 2013.
14. Jacek Hołówka, *O polityce przemocy*, PWN, Warszawa 2021.
15. David Edmonds (red.), *Filozofia kontra świat*, PWN, Warszawa 2020.
16. Włodzimierz Galewicz, *Dobro i sprawiedliwość w opiece zdrowotnej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2018.
17. J. Savulescu, J. Cameron, D. Wilkinson, *Equality or utility? Ethics and law of rationing ventilators*, “British Journal of Anaesthesia” 2020, t. 125, nr 1, s. 10-15.
18. M. Paleczna, *Sztuczne nawadnianie i żywienie w opiece paliatywnej*, <https://www.zwrotnikraka.pl/sztuczne-nawadnianie-i-zywienie-w-opiece-paliatywnej/>
19. J. Gośliński, *Sedacja terminalna w opiece paliatywnej – na czym polega?*, <https://www.zwrotnikraka.pl/sedacja-terminalna-w-opiece-paliatywnej-na-czym-polega/>
20. W. Załuski, *Nie legalizujemy eutanazji*, <https://filozofuj.eu/wojciech-zaluski-nie-legalizujemy-eutanazji/>
21. Siddhartha Mukherjee, *Gen. Ukryta historia*, Wołowiec 2017;

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	15
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	2
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do ćwiczeń	20
	Przygotowanie prezentacji lub referatu w oparciu o tekst źródłowy	
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	13
	Przygotowanie do egzaminu	20
Ogółem bilans czasu pracy		100
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4